

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ, АСПРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(14), 2024

Мукачево

УДК001(051)(045)''540*6''

НЗ4

Рекомендовано до друку та поширення через мережу
Інтернет Науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол №9 від 21.11.2024 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, перший проректор, Мукачівський державний університет.

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар: Мовчан К.М., директор наукової бібліотеки, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабацій Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент.

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи.

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти.

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор, доцент кафедри психології.

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент.

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., професор.

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н.

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва.

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор.

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії.

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів.

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури та методиками навчання.

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти.

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти.

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

2. Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні: Постанова Верховної ради України від 1 грудня 2005 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3175-15x>.

УДК 007:004.77:316.61:373.2.011.3-053.4(045)

Коник Х.І.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет
Добош О.М.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту
Мукачівський державний університет

МЕДІАСОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті представлено проблему соціалізації дітей дошкільного віку засобами масової інформації.

Окреслено засоби масової інформації: пресу, радіо, телебачення, комп'ютер, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, рекламу та їх позитивний і негативний вплив на дітей дошкільного віку. Визначено, що соціалізація дітей відбувається через дію факторів, які активно впливають на їхній розвиток. Оскільки ці фактори динамічні, то змінюється їх частка у процесі соціалізації дітей дошкільного віку.

Ключові слова: соціалізація, засоби масової інформації, мас-медіа, медіа-соціалізація, реклама, комп'ютер, технології.

The article presents the problem of socialization of preschool children by mass media.

The mass media: press, radio, television, computer, information and communication technologies, Internet, advertising and their positive and negative impact on preschool children are outlined. It is determined that the socialization of children occurs through the action of factors that actively affect their development. Since these factors are dynamic, their share in the process of socialization of preschool children changes.

Keywords: socialization, mass media, mass media, media socialization, advertising, computer, technology.

Феномен соціалізації у сучасних умовах досліджують багато наук, зокрема філософія, психологія, педагогіка. Філософи розглядають соціалізацію в контексті взаємозв'язку людини та світу; психологи – в ракурсі відношень між людиною та соціальною дійсністю; педагоги – в контексті взаємодії людини з соціальним оточенням та її реакцію на цю взаємодію.

Особливо важливим фактором є саме соціалізація дитини. Процес соціалізації починається в сім'ї, де отримує досвід людських відносин, знайомиться з нормами та правилами життя в суспільстві, отримує перші навички комунікації, та

продовжується упродовж усього життя.

Завдання соціалізації дітей дошкільного віку знайшли своє відображення у державному стандарті дошкільної освіти – базовому компоненті дошкільної освіти (БКДО). Стандарт дає чітке розуміння процесу соціалізації дитини дошкільного віку, яка включає соціально-комунікативний розвиток, розвиток навичок взаємодії дитини з однолітками та дорослими, присвоєння соціокультурних цінностей сім'ї, народу, Батьківщині.

Однак, у сучасних умовах розвитку українського суспільства, засвоєння соціокультурного досвіду та збагачення уявлень дітей про соціальне довкілля зумовлюють низку освітніх проблем. Тому, науковці і практики особливу увагу приділяють процесу соціалізації дитини у контексті впливу ЗМІ на дошкільників.

Учені наголошують на те, що сьогодні в системі виховних інститутів неухильно зростає вплив засобів масової інформації, які розширюють світосприйняття підростаючого покоління, виступають для нього самостійним джерелом знань.

Мета статті – проаналізувати особливості та наслідки соціалізації дітей дошкільного віку засобами масової інформації.

Сучасна дитина дошкільного віку більшість часу перебуває під впливом ЗМІ, що позначається на її індивідуальному розвитку і соціальному становленні. Цей факт уможливорює визнати ЗМІ фактором соціалізації дітей дошкільного віку.

Традиційно засоби масової інформації традиційно поділяють на:

- пресу
- радіо
- телебачення
- комп'ютер
- інформаційно-комунікаційні технології
- інтернет
- рекламу.

Вважаємо, що велике значення у соціалізації дітей дошкільного віку мають телебачення, комп'ютер, Інтернет, реклама, тому охарактеризуємо саме їх.

Дослідниця даної проблеми С. Семчук, аналізуючи результати наукових пошуків зарубіжних учених наголошує, що дітей, які регулярно споживають продукцію засобів масової інформації, відрізняють такі їх характеристики:

швидке та асоціативне мислення;

поверхневність і стереотипність запитань та відповідей на запитання інших;

поверхневність інтересів;

відсутність субординації та проблеми з комунікацією;

примітивність почуттів і безцеремонність поведінки [Семчук].

Петрунько О. та Семчук С. зазначають, що комп'ютер є своєрідним

«інтелектуальним знаряддям», яке дозволяє людині вийти на новий інформаційний рівень. Його можна розглядати як сучасний засіб діяльності дітей дошкільного віку [5; 10].

Як позитивне можемо відмітити, що робота з комп'ютером призводить до розширення контактів, можливостей обміну соціокультурними цінностями, набуття соціального досвіду. Однак, у процесі освоєння й використання дитиною дошкільного віку комп'ютера, в її психіці виникає низка змін і негативного характеру, зокрема адинамія, порушення спілкування, формалізація знань, синдром Інтернет-залежності, соціальна ізоляція, ослаблення емоційних реакцій. Зважаючи на можливі небажані наслідки взаємодії дітей з сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, дорослі мають враховувати це з початком їх знайомства з ІКТ.

В той же час у науковому просторі широко висвітлюються і переваги поширення технологій – віртуальна освіта, мобільні телефони, Інтернет-аукціони, тощо. Тому роль засобів масової інформації в соціалізації дошкільників полягають в їх здатності до поширення знань, формування способів їх сприйняття й оцінювання, утвердження відповідного ставлення до подій.

Погоджуємося з думкою Л. Лещенко, що відгороджування дітей від цих технологій – є неприпустимою помилкою, оскільки вони є частиною майбутнього і це загальмує освіту дітей та знизить їх соціальний статус, який призведе до втрати особистісного «Я» серед однолітків [4, с. 45].

Реклама як вид інформаційних ресурсів виступає складовою засобів масової інформації. У сучасному суспільстві реклама надає дитині перший споживацький досвід.

Дитина дошкільного віку сприймає рекламу як один із видів мультфільмів. Її цікавить сюжет, короткий та простий, на неї впливають яскраві кольорові та гучні звуки. За оцінкою С. Семчук, реклама впливає на ціннісні орієнтації дітей і закладає певні стереотипи їхньої поведінки [11, с. 225].

ЗМІ як фактор соціалізації дітей, доповнює більш традиційні фактори, такі як родина, дошкільний заклад, колектив однолітків. Погоджуємося з думкою О. Петрунько про те, що «процес соціалізації відбувається як медіасоціалізація» [5]. Медіасоціалізацію трактуємо як важливий компонент процесу соціалізації дітей дошкільного віку

Як висновок констатуємо, що на сьогоднішній день впливовим фактором соціалізації дошкільника є засоби масової інформації, які забезпечують його життєдіяльність інформацією і впливають на індивідуальний розвиток дитини.

Через інформацію, що надається у ЗМІ, дитина поступово оволодіває суспільним досвідом, зокрема здобуває знання, уміння, формує особистісні

потреби, здібності, почуття, відповідно до власного досвіду і розуміння їх розширює та систематизує; реалізує себе як суб'єкт широкого кола суспільних взаємин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лещенко Л. Комп'ютерна залежність у дітей: виникнення і запобігання. *Психолог*. 2007. № 18–19(258–259). С. 45–52.
2. Петрунко О. Сучасна дитина в медіапросторі. *Педагогічна газета*. 2009. № 7. С. 6.
3. Ростоцький М. Гіпнотичний вплив реклами. *Психолог*. 2007. № 40(280). С. 10–12.
4. Семчук С. І. Вплив телебачення та комп'ютерних технологій на формування свідомості дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Черкаси, 2008. Вип. 119. С. 103–108.
5. Семчук С. І. Вплив телебачення та телереклами на підсвідомість дітей дошкільного віку. *Наука і вища освіта: тези доповідей XVI Міжнародної наукової конференції молодих науковців*. Запоріжжя: КПУ, 2008. Т 3. С. 266–267.

УДК 373.2.015.31:39(045)

Костич М. В.,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО БАТЬКІВЩИНИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У статті розглянуто теоретичні аспекти проблеми виховання ціннісного ставлення до Батьківщини у старших дошкільників засобами народної педагогіки. Акцентовано увагу на вагомому потенціалі народної педагогіки у всебічному розвитку дитини-дошкільника, зокрема у формуванні її цінностей.

Ключові слова: дитина старшого дошкільного віку, виховання, соціально-громадянська компетентність, цінності, ціннісне ставлення, патріотизм, народна педагогіка.

The article considers theoretical aspects of the problem of educating a value attitude to the Native language in senior preschoolers using folk pedagogy. Attention has been focused at the significant potential of folk pedagogy in the comprehensive development of a preschoolers, in particular in the formation of his/her values.

Key words: senior preschoolers, upbringing, social and civic competence, values, value attitude, patriotism, folk pedagogy.

Актуальність проблеми. Сучасна освіта орієнтована на особистість. Тобто ставить собі за мету розкриття й розвиток індивідуальності кожної дитини на основі формування базису її особистісної культури. Ключовим чинником у характеристиці культури особистості є її взаємодія із соціумом, опанування моральних цінностей і почуттів [1, с.276]. М. Федорова слушно зауважує, що одним із завдань освіти для

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Барчій М.С. Воронова О.Ю. Драгун О.В.	ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	3
Барчій М.С. Воронова О.Ю. Чиженко Г.С.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	8
Барчі Б.В. Поп Е. В.	ВИКОРИСТАННЯ ІГРОТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ	12
Барчі Б. В. Попп Д. В.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ	15
Барчі Б.В. Рацін М. Р.	ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	18
Барчі Б. В. Щобак В. В.	COMMUNICATIVE APPROACH IN LEARNING ENGLISH GRAMMAR	21
Бережник М.Ю.	РЕГІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ У ЗМІСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ З ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	24
Береш Є.М.	ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	29
Бобуська Н.І. Фізеші Й.Й.	ПОЧАТКОВА ОСВІТА В КРАЇНАХ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ: ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ	33
Дудаш О.С. Павлюк М.М.	ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В РОБОТІ ЗДО	38
Гаркуша С. Л. Байдюк К.В.	ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	42
Дудаш О.С. Шуберт М.Я.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ СИСТЕМИ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ	47
Звонар К.І.	ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТОВОГО НАПОВНЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	50

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>